

สื่อที่มีอิทธิพลทางการเมืองต่อผู้ใช้แรงงานไทย
ในกลุ่มของพนักงานองค์การรัฐวิสาหกิจไทย

นาย ศราวุธ ยุทธานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-053-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017646 117808956

MEDIA AND ITS POLITICAL INFLUENCE OVER THAI LABOUR :
A CASE STUDY OF PUBLIC ENTERPRISE WORKERS

Mr. Saravut Yutthanondh

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สื่อที่มีอิทธิพลทางการเมืองต่อผู้ใช้แรงงานไทยในกลุ่มพนักงานองค์การ
รัฐวิสาหกิจ

โดย

นาย ศรารุช สุทธานนท์

ภาควิชา

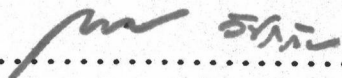
การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

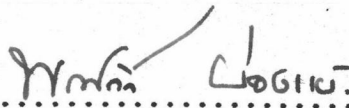
รองศาสตราจารย์.ดร. วิทยา สัจจิตชนารักษ์

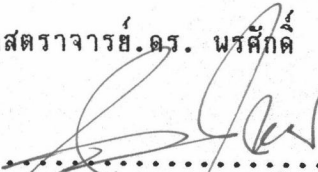

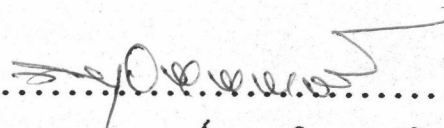
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์.ดร. ถาวร วิชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์.ดร. นรศักดิ์ พ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ จิรณ สุภาพ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์.ดร. วิทยา สัจจิตชนารักษ์)

ศรารุช อุทยานนท์ : สื่อที่มีอิทธิพลทางการเมืองต่อผู้ใช้แรงงานไทยในกลุ่มของพนักงาน
องค์การรัฐวิสาหกิจไทย (MEDIA AND ITS POLITICAL INFLUENCE OVER THAI
LABOUR : A CASE STUDY OF PUBLIC ENTERPRISE WORKERS)

อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์, 172 หน้า

ISBN 974-579-053-2

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจสภาพความรับรู้ความสนใจในข่าวสารทางการเมืองของ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ และศึกษาถึงสื่อที่มีอิทธิพลต่อความรับรู้ความสนใจในข่าวสารทางการเมืองของ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนศึกษาถึงความเชื่อถือของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีต่อสื่อประเภทต่าง ๆ
และหาความสัมพันธ์กับภูมิหลังของพนักงานรัฐวิสาหกิจด้วย

วิธีดำเนินการวิจัยมี 2 วิธี คือ 1. ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากพนักงานรัฐวิสาหกิจ 3
หน่วยงานคือ การไฟฟ้านครหลวง, การประปานครหลวง และองค์การโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
จำนวน 210 คน และ 2. ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ บุคคล เพื่อนำมาสนับสนุนแบบสอบถามให้เกิดความ
ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

ผลของการวิจัยพบว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจมีความรับรู้ความสนใจในข่าวสารที่มีความสัมพันธ์
ใกล้ชิดกับคนมากกว่าข่าวสารที่ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับชีวิตของตน ซึ่งสื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์
เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงที่สุดในการเสนอข่าวสารข้อมูลประเภทต่าง ๆ ส่วนอิทธิพลของสื่อบุคคล
โดยเฉพาะผู้นำแรงงานนั้น จะมีอิทธิพลต่อความคิดของพนักงานรัฐวิสาหกิจในระดับหนึ่งเท่านั้น เมื่อถึง
ระดับของการตัดสินใจในการเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องในการประท้วงต่าง ๆ อิทธิพลที่มีต่อการตัดสินใจ
ของพนักงานรัฐวิสาหกิจมิได้อยู่ที่ผู้นำแรงงาน แต่พนักงานรัฐวิสาหกิจจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของตน
เป็นหลัก

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อผู้วิจัย .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

SARAVUT YUTTHANONDH : MEDIA AND ITS POLITICAL INFLUENCE OVER THAI
LABOUR : A CASE STUDY OF PUBLIC ENTERPRISE WORKERS THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. WITHAYA SUCHARITHANARUK, Ph.D. 172 PP.

This research is of four objectives: (1) to find out about the knowledge and information of public enterprise workers on political issues, (2) to study the influence of media over the knowledge and information of public enterprise workers, (3) to study the reliance on media of these workers, and (4) to find out about the interaction of backgrounds of public enterprise workers with media, knowledge.

This research is carried out in two stages. The first stage is sending out 210 questionnaires to public enterprise workers in 3 organizations: The Metropolitan Electricity Authority, the Metropolitan Water Work Authority, the Telephone Organization of Thailand. At the second stage, in depth information is derived by interview public enterprise workers.

The results show that public enterprise workers have more knowledge and information on subjects necessary and close to in their life than subjects rarely heard or hardly connected with their life. Mass communication, especially newspaper, is the most popular media giving information for public enterprise workers. The labour's leaders have influence over the public enterprise worker's opinion in labour subject only while on level of deciding to take action such as staging strike, they will take into considerations their own interest.

ภาควิชา ..... GOVERNMENT
สาขาวิชา ..... GOVERNMENT
ปีการศึกษา 1990

ลายมือชื่อนิสิต ..... *S. Yutthanondh*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*
ลายมือชื่อคณาจารย์ที่ปรึกษาอื่น ๆ .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ลงไปได้ ก็ด้วยความเมตตากรุณายิ่งจากหลาย ๆ ท่านที่ได้ช่วยเหลือ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ต้องขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณสูงสุด ได้เลี้ยงดู ส่งเสริมในด้านการศึกษาดังแต่เล็กจนโต

รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์นี้ด้วยดีตลอดมา และที่ท่านมีความรักต่อศิษย์

ศาสตราจารย์จรรยา สุภาพ และ รองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ม่วงแก้ว ที่ได้สละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนได้ให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุง ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

รองศาสตราจารย์ แล ดิลกวิทยรัตน์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในข้อมูลด้านแรงงาน และการติดต่อกับสหภาพฯ ของรัฐวิสาหกิจทั้ง 3 แห่ง

คุณธรัช อารีรัตน์ พี่ชายที่ได้ช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ นายชนันต์ เศรษฐพันธ์ เพื่อนร่วมรุ่นที่ได้ช่วยเหลือเสนอแนะแนวคิด และที่ได้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกท่าน ที่ช่วยกรุณาในด้านการยืมหนังสือตลอดเวลาที่ทำการวิจัยอยู่ คุณวันดี ตั้งศักดิ์สุนทรธรรณ และคุณวัลลภ ลลิตชัยวสิน ที่ได้ช่วยพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่อท่านทั้งหมดที่ได้กล่าวถึงนี้ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งอีกครั้งหนึ่ง

ท้ายนี้ขออาจจะกล่าวถึงแอนเจลา ซึ่งเป็นคู่คิดในเวลาเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้คอยให้ความหวังและเป็นกำลังใจตลอดมา

ศราวุธ ยุทธานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
สภาพทั่วไปและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	13
สมมุติฐานของการวิจัย.....	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	15
การเสนอบทวิจัย.....	15
2 ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัย.....	17
ข่าวสาร.....	17
การสื่อสาร.....	18
ทิศทางของการสื่อสาร.....	24
ช่องทางการสื่อสาร.....	29
อิทธิพลและความน่าเชื่อถือของสื่อ.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
กลุ่มตัวอย่าง.....	39
ตัวแปรและการนิยามตัวแปร.....	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
นิยามศัพท์.....	44

บทที่	หน้า
4	ความรู้ความสนใจข่าวสารของพนักงานรัฐวิสาหกิจ..... 45
	ความรู้ด้านแรงงาน..... 47
	ความรู้ด้านเศรษฐกิจ..... 48
	ความรู้ด้านสังคม..... 48
	ความรู้ด้านการเมือง..... 49
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความสนใจในข่าวสารในด้านต่าง ๆ..... 49
	ปริมาณการติดตามรับฟังข่าวสารและแหล่งสาร..... 66
	สื่อกับการเสนอข่าวสาร..... 76
5	ความน่าเชื่อถือและอิทธิพลของสื่อในการเสนอข่าวสาร..... 95
	ความน่าเชื่อถือของสื่อในการเสนอข่าวสาร..... 96
	ความสัมพันธ์ต่อองค์กรแรงงานและผู้นำแรงงาน..... 104
	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีต่อองค์กรแรงงาน และผู้นำแรงงาน..... 110
	ปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจของพนักงานรัฐวิสาหกิจในการเข้าร่วมชุมนุม เรียกร้องในเหตุการณ์ต่าง ๆ..... 114
6	ความคิดเห็นทางการเมืองของพนักงานรัฐวิสาหกิจ..... 119
	ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง..... 121
	ความรู้สึกต่อการเมือง..... 124
	ความโน้มเอียงของพฤติกรรมทางการเมือง..... 130
7	บทสรุป..... 137
	สรุป..... 137
	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของการวิจัย..... 146
	บรรณานุกรม..... 152
	ภาคผนวก..... 156
	ประวัติผู้เขียน..... 172

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	40
4.1	ความรู้ความสนใจข่าวสารของพนักงานรัฐวิสาหกิจ.....	46
4.2	ความรู้ความสนใจข่าวสารด้านแรงงาน.....	50
4.3	ความรู้ความสนใจข่าวสารด้านเศรษฐกิจ.....	55
4.4	ความรู้ความสนใจข่าวสารด้านสังคม.....	58
4.5	ความรู้ความสนใจข่าวสารด้านการเมือง.....	63
4.6	ปริมาณการติดตามรับฟังข่าวสารจากการฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ และการ อ่านหนังสือพิมพ์.....	67
4.7	โอกาสการได้พูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ในแต่ละวันจากมากไปน้อย.....	68
4.8	การติดตามรับฟังข่าวสารจากวิทยุ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ...	69
4.9	การติดตามรับฟังข่าวสารจากโทรทัศน์ จำแนกตามสถานภาพของ ผู้ตอบ.....	72
4.10	การติดตามรับฟังข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ จำแนกตามสถานภาพของ ผู้ตอบ.....	75
4.11	สื่อที่เสนอข่าวสารทางการเมืองจากมากไปน้อย.....	78
4.12	สื่อที่เสนอข่าวสารทางการเมือง จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ.....	80
4.13	สื่อที่เสนอข่าวสารทางเศรษฐกิจจากมากไปน้อย.....	82
4.14	สื่อที่เสนอข่าวสารทางเศรษฐกิจ จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ.....	83
4.15	สื่อที่เสนอข่าวสารทางสังคมจากมากไปน้อย.....	85
4.16	สื่อที่เสนอข่าวสารทางสังคม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ.....	88
4.17	สื่อที่เสนอข่าวสารทางแรงงานจากมากไปน้อย.....	90
4.18	สื่อที่เสนอข่าวสารทางแรงงาน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ.....	92
5.1	สื่อที่ผู้ตอบเลือกที่จะให้คำแนะนำในข้อมูลเศรษฐกิจ เรียงจากมาก ไปน้อย.....	97
5.2	เหตุผลที่เลือกสื่อจากตารางที่ 5.1.....	98

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
5.3	สื่อที่ผู้ตอบเลือกที่จะให้คำแนะนำในข้อมูลทางสังคม เรียงจากมากไปน้อย.....	99
5.4	เหตุผลที่เลือกสื่อจากตารางที่ 5.3.....	100
5.5	สื่อที่ผู้ตอบเลือกที่จะให้คำแนะนำในข้อมูลทางการเมือง เรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	101
5.6	เหตุผลที่เลือกสื่อจากตารางที่ 5.5.....	102
5.7	สื่อที่ผู้ตอบเลือกที่จะให้คำแนะนำในข้อมูลทางแรงงาน เรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	103
5.8	เหตุผลที่เลือกสื่อจากตารางที่ 5.7.....	104
5.9	การเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องในผลประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกับกลุ่มองค์กรแรงงาน.....	106
5.10	ความคิดเห็นว่าข้อเรียกร้องฯ ประสบความสำเร็จตามความต้องการ.....	106
5.11	ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับผู้นำแรงงาน.....	107
5.12	การโต้เถียงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้นำแรงงาน.....	108
5.13	ท่านสามารถเชื่อถือผู้นำแรงงาน.....	109
5.14	ภาพพจน์ความน่าเชื่อถือโดยรวมขององค์กรแรงงานและผู้นำแรงงาน.....	110
5.15	ทัศนคติความน่าเชื่อถือของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีต่อผู้นำและองค์กรแรงงาน จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบ.....	112
5.16	เหตุผลที่ตัดสินใจเข้าร่วมชุมนุมเรียกร้องฯ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย.....	115